

Uitwisselingstafel A: Onderwijskansen

Deskundige: Anne Sabbe, LOP Brugge
Gespreksleider: Geert Van Hecke
Secretaris: Erik Vanackere

1 Inleiding

Inleiding:

- Een getuigenis uit het boek *Ik ben iemand-niemand* door Geert Van Hecke
- Voorstelling van het Lokaal Overlegplatform gelijke kansen in het onderwijs (LOP) door Anne Sabbe.

Op het vlak van gelijke kansen in het onderwijs, is er goed nieuws en slecht nieuws. Verwijzing naar 2 interessante werken:

De school van de ongelijkheid

Nico Hirtt, Ides Nicaise en Dirk De Zutter

Isbn: 9789064454066, 2007 - 2008, 2de druk, 172p., prijs: € 19.50

Gelijke kansen op school: het kan. Zestien Sporen voor praktijk en beleid.

Ides Nicaise en Ella Desmedt (redactie)

Isbn: 978-90-301-9259-6, 500 p., Prijs: € 46

Het slechte nieuws zit ingebakken in de historiek van het onderwijs in Vlaanderen. Wegens het naast elkaar bestaan van verschillende onderwijsnetten moeten eerst teveel instanties akkoord gaan vooraleer maatregelen te kunnen treffen tegen bestaande ongelijkheid. Dat gaat tergend traag. Het goede nieuws is dat er de laatste 10 à 15 jaar toch al heel wat positiefs gebeurd is!

Er zijn vooreerst de **ongelijke startkansen** in het onderwijs.

Zoals Katrien De Boyser citeerde : de race is al half voorbij als het kind start in de kleuterschool.

Kind en Gezin levert wel goed werk. Maar na Kind en Gezin gaapt een leemte.

De kinderen zouden zo vroeg mogelijk moeten ingeschreven worden op school, en dit op een zodanige manier dat èn het kind èn de ouders voelen dat ze er welkom zijn. Daar loopt er al veel mis.

Het LOP probeert ouders en school dichter bij mekaar te brengen. De ouders moeten aangesproken worden en zich gewaardeerd voelen vóór er problemen zijn. Er moet eerbied zijn voor de privacy.

Schriftelijke communicatie gebeurt het best op het niveau van de gemiddelde ouder, niet op het niveau van de "middenklasse-ouder".

Bv: Het LOP laat eigen folders nalezen door verenigingen waar armen het woord nemen en/of door Basiseducatie.

Er is de **ongelijke behandeling**.

Wellicht onbewust, maar met zware negatieve gevolgen, wordt veelal gekeken door de bril van de gegoede middenklasse. Men gaat te gemakkelijk uit van 'mondige ouders' die 'zelf stappen zetten'. Daardoor ziet men mensen in armoede veelal over het hoofd.

De ongelijke behandeling komt ook tot uiting in de soms ontorechte oriëntatie van kinderen uit arme gezinnen naar het buitengewoon onderwijs.

Initiatieven zoals de Katrol en 't Scharnier (ontstaan uit het LOP) proberen het tij te keren. De studieondersteuning die er gegeven wordt is veel meer dan het helpen bij het

huiswerk. Het doel is te komen tot een gezonde relatie tussen gezin en school. Bijvoorbeeld, de studenten die in de gezinnen komen, leggen niet alleen uit wat er staat in een moeilijke brief van school. Er wordt teruggekoppeld naar school om te komen tot het schrijven in eenvoudige en verstaanbare taal.

Vraag: Het LOP krijgt – onder beroepsgeheim – gegevens van kleuters die niet ingeschreven zijn op school.

Op welke manier kunnen deze gezinnen gecontacteerd worden, met alle eerbied voor de privacy, zodat ook deze kleuters toch naar school kunnen gaan ?

Want vanaf volgend jaar worden er strikte voorwaarden gesteld om te mogen starten in het eerste leerjaar.

2 Inbreng vanuit de deelnemers (voormiddag)

- Ouders die vroeger zelf gepest werden, zijn geneigd hun kinderen extreem te beschermen. Bovendien achten zij de school niet zo belangrijk. " Wat telt is werken!"
- De scholen moeten de binnenkant van de armoede leren kennen ; en geen stappen zetten zonder de ouders.
- De mentaliteit van de scholen is weer aan het verengen. Ze hebben minder begrip voor mensen in armoede.
- Nochtans, een liefdevolle benadering, een aanmoediging, kost niets. Toch worden kinderen in de hoek geplaatst.

Een interessante ervaring : Kinderen uit arme gezinnen werden voorgesteld als niet-arm. De leerkrachten gingen er anders mee om. En de resultaten waren beter!

- Er zijn nog altijd leerkrachten die het bestaan van grote armoede ontkennen.
- Door de eisen van rijke ouders ontstaat er soms discriminatie.
- Leerkrachten voelen zich soms onzeker. Dan willen ze mensen in armoede beschermen, niet kwetsen. Ze weten niet hoe met hen om te gaan. Het is ook heel moeilijk om de binnenkant van de armoede te begrijpen.
- Er leven vooroordelen langs beide kanten.
- Er schort nog veel aan de opleiding van de leerkrachten.
- Scholen krijgen het gevoel dat ze alle problemen moeten oplossen.
- Er is een 'handelingsverlegenheid' in de scholen. Er is nood aan meer professionalisering.

Basiseducatie geeft opleiding aan zorgcoördinatoren. Dat verloopt goed. Er is vraag om dat meer te doen.

- Mensen in armoede gaan de rapporten niet ophalen uit vrees bekeken te worden op hun kledij.
- "Voor anderen hebben ze méér tijd. Voor mensen in armoede is er geen tijd"

Dat is weer een bewijs van ongelijke behandeling. Er is ook een taalprobleem, een andere manier van spreken.

- Het gebeurt nog altijd dat er in volle klas gezegd wordt: die heeft nog niet betaald.

Worden kinderen van mensen in armoede meer uitgesloten dan andere kinderen? Dat heeft te maken met een (gebrek aan) beleid over pesten.

- Na een gesprek kunnen leerkrachten anders kijken naar kinderen van mensen in armoede. Er is al veel gebeurd de laatste 10 à 15 jaar.
- Door te kijken naar het aantal leerlingen worden kinderen soms te lang verhinderd naar een meer aangepaste school te gaan.
- Van de cursisten in de Link volgde de helft buitengewoon onderwijs, hoewel sommigen daar niet op hun plaats waren. Ook hadden velen schrik van de hulpverleners. 'Ze gaan onze kinderen afpakken.'
- Sinds 2007 heeft Kind en Gezin West-Vlaanderen als opdracht systematisch (aan 15 maand, 2 jaar, 30 maand) de ouders te informeren over onderwijs.
- Ieder ouder wil het beste voor zijn kind! Maar wie zegt wat dit is?

3 Inbreng van de deelnemers (namiddag)

- Een team van brugfiguren helpt werken aan een goede communicatie tussen school en gezin.
- Huisbezoek is heel belangrijk. Je leert er de thuis door kennen.
- Wij werken vanuit het kind. We willen ook de ouders hebben.
- Een inschrijvingsbeleid is heel belangrijk: hoe kun je ouders laagdrempelig ontvangen?
- Moedergroepen (in CAW's) hebben positieve invloed.
- Leerkrachten moeten bij een eerste contact van ouders met de school aanwezig zijn. Dus niet een louter administratieve aangelegenheid.

Ook de school moet de weg naar de ouders vinden. (geleerd in 't Scharnier). In werkgroepen (binnen school, CLB ...) kan gezocht worden hoe de weg naar het gezin te vinden.

- Wat kunnen we doen om de overgang van het buitengewoon onderwijs naar het gewoon secundair onderwijs beter te laten verlopen? Er bestaat een fiche, die eigendom is van de ouders, over de zorg voor het kind in het bijzonder onderwijs. Het komt er op aan dat de ouders die fiche meebrengen naar het secundair onderwijs en ze daar laten bespreken.
De idee aan zo'n fiche is ontstaan in 't Scharnier.
- Soms worden kinderen thuis gelaten uit vrees voor ziekte, en omdat men de dokter niet kan betalen.

- Afstand nemen van je kind aan de schoolpoort is moeilijk.
- "Onze leerlingen komen met de bus. Die busbegeleider is dan ook zeer belangrijk."
- Een zorgcoördinator in school is onmisbaar.

Basiseducatie geeft een cursus voor niet-pedagogisch personeel (bus, refter, schoonmaak) om communicatie met de ouders vlotter te laten verlopen. Heel positief !

- Een voorzitter van een oudervereniging blijft zo lang mogelijk in school om in contact te komen met de ouders. " Ga je eens mee achter de coulissen?"
 - Ook het voorlezen is een kans ; en aan de allochtonen vragen eens ' cake te bakken'.
 - Niet in alle LOP's zijn mensen in armoede vertegenwoordigd !
 - Als ik dat allemaal hoor (bv inleiding 's morgens) dan zou ik wel schrik krijgen kinderen op de wereld te zetten. Het is allemaal zo complex geworden.
 - Als mensen in armoede hun kind afzetten aan school, en onmiddellijk vertrekken, dan moeten de leerkrachten het zien dat ze niet scheef bekeken willen worden.
 - Als leerkracht gewoon spreken: hoe moet je dat doen ?
 - Ervaringsdeskundigen die een getuigenis geven voor (toekomstige) leerkrachten zijn belangrijk.
-